

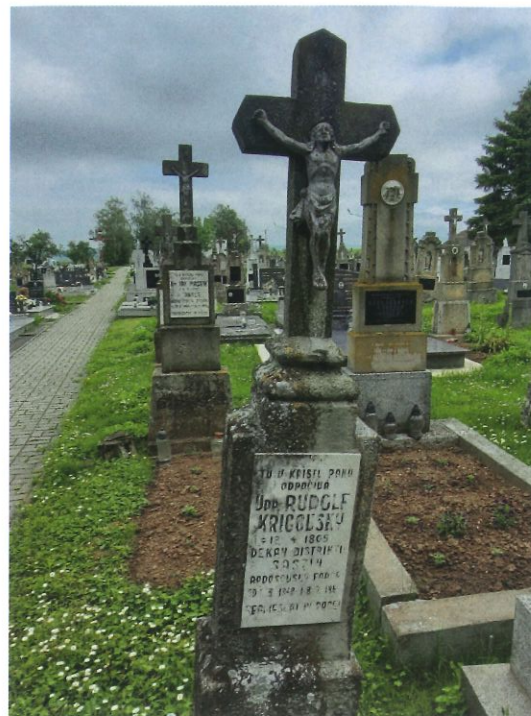
O Kostole sv. Žofie v Dubovciach

Michal Jozefovič

Hoci bol Kostol sv. Žofie v Dubovciach (v časti Vlčkovany) stavaný v rokoch 1866 – 1868 a o dva roky pred tým prišiel za farára radošovskej farnosti Trnavčan Ján Mastík, o prípravách jeho výstavby možno uvažovať už počas 16-ročného pôsobenia jeho predchodcu, radošovského farára a súčasne dekana Šaštínskeho dekanátu Rudolfa Krigovského. R. Krigovský bol zrejme dosť aktívny, keďže bol aj zakladajúci člen Matice slovenskej a zaslúžil sa tiež o založenie Spolku svätého Vojtecha (SSV). Jeho nástupca, vtedy 37-ročný Ján Mastík, rovnako jeden zo zakladateľov SSV, by zrejme nestihol za tak krátky čas pripraviť projekt, zorganizovať ľudí na stavbu a hlavne zhromaždiť za dva roky dostatok financií na postavenie nového kostola. J. Mastík pôsobil deväť rokov ako kaplán v Šaštíne, tri roky v Kútoch, dva roky ako farár v Smolinskom, po smrti svojho predchodcu od roku 1864 v Radošovciach. Podľa kroniky Duboviec, písanej až od roku 1964, a preto aj s nevyhnutnými nepresnosťami (stará kronika bola zničená počas 2. sv. vojny) *dala polovicu peňazí na výstavbu kostola vdova Žofia Tereková, preto bol kostol zasvätený ku cti sv. Žofie. Bohoslužby v kostole boli len na hody, a to na sv. Žofiu (15. mája) alebo na sv. Alžbetu (tzv. hrubé hody), prípadne pri pohreboch. Staviteľom bol vlčkovanský (!) rodák Zongor. Hneď po výstavbe kostola maľby prevedené neboli, ale kostol bol bielený len vápnom. Prvá maľba bola prevedená až v r. 1905.*

Podľa matrík v čase výstavby kostola žila s menom Žofia Törökóvá iba Kuklovčanka Alžbeta Žofia Törökóvá (narodená v roku 1850, jej krstní rodičia boli mlynár Gruber z Oreského s manželkou Alžbetou), no v tom čase mala iba 16 rokov. Touto bohatou urodzenou vdovou však mohla byť jej 71-ročná stará mama Anna, rodená Móró (narodená v roku 1795 v Holíči, jej o 6 rokov starší manžel bol už asi mŕtvy). Jej kontakty s kňazmi pôsobiacimi v susednom Šaštíne či príbuzenským vzťah s Jozefom Móróm, mohli byť motiváciou k darovaniu tak veľkého obnosu peňazí. Spomínaný, zrejme schudobnený zeman (*nobilis*) Jozef Móró, narodený v Holíči, sa ženíl v roku 1869 ako 23-ročný (jeho otec vtedy už nežil, do svadby býval v Popudínach, no v decembri 1869 už býval s manželkou vo Vlčkovonoch a jeho dom v Popudínach už nebol obývaný) a zobral si za manželku pravdepodobne rovnako (ne) majetnú 16-ročnú Máriu Lukáčovú. Jej dom v Prietržke bol počas sčítania

Kostol sv. Žofie v Dubovciach, v miestnej časti Vlčkovany. Foto: P. Michalovič

Hroby farárov Rudolfa Krigovského a Jána Mastíka na radošovskom cintoríne. Foto: P. Michalovič

obyvateľstva v roku 1869 označený ako „jest povalenisko“. Keďže pri sobáši nemala zapísaných rodičov, mohla byť už aj sirota. Jozef Móró sa mohol vtedy učiť za šustra u vlčkovianskeho ševca Martina Hrušeckého. A práve tento švec mal dcéru, s ktorou sa pravdepodobne počas stavania kostola zoznámil vtedy už dvakrát odvozený Jozef Zongor, 32-ročný murár zo Šaštína, ktorý dokázal postaviť (zrejme spolu s ďalšími) kostol za tri roky napriek tomu, že od augusta do októbra 1866 zúrila vo farnosti cholera, ktorú priniesli pruskí vojaci. Tento murársky tovariš mal z predchádzajúcich manželstiev dve deti. (Po jeho druhej manželke, posledné dieťa mu porodila Alžbeta v roku 1865.) So ševcovou dcérou Annou ho v januári 1867 zosobášil miestny farár Mastík, s ktorým sa poznal zo Šaštína, keď tam pôsobil ešte ako kaplán. Po svadbe išla Anna za nevestu do Šaštína, kde sa im narodil ich prvý syn, no v 1869 už žili späť vo Vlčkovonoch. V tomto roku mu zomrel jeden syn od druhej manželky Alžbety a narodil sa im druhorodený

syn tretej manželky Anny. Jozef Zongor sa sobášil prvýkrát v roku 1854 s Julianou Uhrovou v Šaštíne, druhýkrát s Alžbetou Nemcovou v roku 1859. V ten deň sa vydávala aj Jozefova sestra Mária, brala si brata budúcej švagrinej.

Možno pre práce na poli, možno pre cholera, sa od júla do októbra 1866 nesobášilo, no potom od októbra boli sobášeni hlavne vdovci a vdovy. 28. januára 1867, kedy sa Jozef Zongor tretíkrát ženíl, sa brali ešte tri páry, z ktorých bolo päť osôb odvozených. Farár Ján Mastík zomrel dva roky po posviacke Kostola sv. Žofie v roku 1870 ako 44-ročný, je pochovaný rovnako ako jeho predchodca Rudolf Krigovský na cintoríne v Radošovciach, obaja zomreli na tuberkulózu. Murár Jozef Zongor zomrel o desať rokov neskôr, 3. marca 1880 ako 46-ročný na tuberkulózu; zanechal po sebe 6 detí, z ktorých dve, troj- a štvorročné, už mesiac po jeho smrti v priebehu týždňa zomreli na slabosť a tuberkulózu.

Výber patróna kostola teda nebol spravený na základe nejakej dlhej tradície a úcty k svätej Žofii, ale bol motivovaný vďakou, keď už nie priamo k hlavnej darkyni polovice peňazí na výstavbu kostola, tak aspoň k jej rodine.

Pramene a literatúra

<https://dubovce.sk/obec/kronika-obce/>
<https://www.familysearch.org/> online dostupné matriky farností Radošovce, Holíč, Šaštín.
<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3QSQ-G99K-QVCS?wc=QZ77-BR5%3A323642401%2C324468001&cc=1986782> – cenzus obce Vlčkovany z r. 1869.
https://radosovce.fara.sk/?page_id=39 - Pôsobiaci kňazi.